Zatčení a soud

Původ materiálu
Iva Květonová
Pořadí v lekci
44

Téma

Ježíšova cesta je cestou věrnosti v utrpení.

Cíle

- Ježíš je jako ten dobrý pastýř, který kvůli nám lidem jde pokorně cestou utrpení a nespravedlnosti, pro naši záchranu.
- Děti společně s Ježíšem projdou jeho cestu utrpení.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

Osoby

- Zástup — zřejmě nejde o regulérní chrámovou stráž, ale spíš o nějaké improvizované přepadové komando. Matouš udává jejich zbrojní výbavu — meče a hole.
- Jidáš — opět je zde zdůrazněno, že jde o jednoho z Dvanácti. Ježíše nezrazuje někdo cizí, ale jeden z vlastních, nejbližších. Jidáš dostál svému slibu, který dal před pár dny velekněžím, že Ježíše zradí. Ježíše označuje polibkem, což působí velmi paradoxně. Polibkem zrazuje, ale zároveň vyjadřuje úctu a respekt. Označení polibkem poukazuje také na to, že přepadové komando Ježíše nezná, neví, jak vypadá, potřebuje navigaci až do poslední chvíle.
- Velerada, synedrium — shromáždění zákoníků a starších, kteří měli na starost náboženské, správní a právní vedení židovského národa. Mělo si 71 členů. Při procesu s Ježíšem zřejmě nebyli přítomni všichni členové. Synedrium nemělo hrdelní kompetenci.
- Herodes Antipas byl vladařem v Galileji a Pereji, podřízeným římské svrchovanosti Syn Heroda Velikého. Byl vychován v Římě. Žil asi 20 př. Kr. — 39 po Kr. Později byl odsouzen do vyhnanství. Nechal popravit Jana Křtitele. Na velikonoční svátky přijel do Jeruzaléma. Protože byl vladařem v Ježíšově rodišti, považoval Pilát za povinnost předat Ježíše do jeho

rukou. Tohoto gesta si Herodes považoval.

- Pilát — politický zástupce, místodržitel římské vlády v Judsku. Sídlil v Cesareji a Jeruzalém ponechával spíše ve správě velekněze. Na svátky však přijížděl spolu asi s pěti sty vojáky, protože v Jeruzalémě během svátků vzrostl počet obyvatel zhruba na čtyřnásobek a bylo potřeba město zabezpečit proti případným nepokojům.
- Barabáš — zřejmě protiřímský povstalec. Zvyk propustit vězně je doložen v Mišně — sbírce rabínských komentářů a výkladů Zákona uzavřená na konci 2. století.
- Lid — Není jasné, kdo všechno tvořil lid. Velekněz a členové rady jsou jmenováni zvlášť. Mohlo by jít o lid, který čeká na každoroční amnestii. Každopádně jde o lid nějak ovlivněný jeruzalémskou aristokracií, tj. velekněžími, členy rady.

Čas

- Zatčení Ježíše se odehrává v noci, za tmy. Jako by tma měla schovat jakousi neregulérnost tohoto činu.
- Soudní proces začíná ráno, za světla. Denní světlo má osvětlit oprávnění noční akce a vyjevit důkazy, které ospravedlňují její regulérnost.

Místa

- Getsemanská zahrada: zahrada na úpatí Olivové hory. Jméno Getsemane znamená v překladu „lis na olej“. Lis byl zřejmě v nějaké prohlubni, takže to bylo vhodné místo, kde se dalo schovat, kam jen tak nikdo nepřišel. Nevíme, zda Jidáš došel spolu s učedníky na ono místo a pak se vytratil, nebo o něm věděl dopředu jako o smluveném místě.
- Velekněžův dům — Ježíš je okamžitě odveden tam, odkud vzešla iniciativa k jeho zatčení.
- U Piláta — šlo zřejmě o místodržitelský palác, který využíval ke svému pobytu římský místodržitel, který se zdržoval v Jeruzalémě pouze po přechodnou dobu, v našem případě během velikonočních svátků.
- U Heroda — ani Herodes nepobýval v Jeruzalémě trvale, dorazil pouze na svátky. I on měl ve městě svůj palác. Ježíš musel být během svého soudu doslova vláčen od paláce k paláci. Ulice města byly během svátků přeplněné poutníky. Muselo trvat nějakou dobu, než se dav s Ježíšem ulicemi přesunul.

Úskalí

Pozor na to, aby příběh v dětech nevyvolal protižidovské myšlenky, tj. že za smrt Ježíše mohou přece Židé.

Odkazy

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2011.

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé Bible. Život a zvyky.* Praha: Kalich, 2011.

Linden, Nico ter. *Král na oslu. Vyprávění z novozákonních evangelií.* Benešov: EMAN, 2011.

Bureš, Jiří: *Ježíš před radou, Pilátem a Herodem.* Dostupné z http://goo.gl/YbhLLN.

Kolektiv autorů: *Krédo. Katechetická příručka 2013/14.* Praha: synodní rada ČCE, 2014.

Šorm, Zdeněk: *Ježíš před radou, Pilátem a Herodem.* Dostupné z http://goo.gl/WiOmTX. *(pracovní list)*

Obrázky, omalovánky — http://goo.gl/9eV0Us (před Pilátem), http://goo.gl/n3pmnF (polibek Jidáše), http://goo.gl/pZUk72 (před veleradou), http://goo.gl/E34O22 (vjezd do Jeruzaléma), http://goo.gl/kkaMrF (v Getsemanské zahradě), http://goo.gl/FXBzzm (poslední večeře).

Pro děti

Pro předškolní děti

Znáte příběh o pastýři, kterému se ze stáda zatoulá jedna ovečka a on jde a hledá ji? Šplhá do kopce, rozdírá se o křoví, má žízeň, hlad, ale nevzdává to a hledá tak dlouho, dokud ovečku nenajde?

Ježíš je jako ten pastýř. Chce najít a zachránit všelijak ztracené lidi. Ale nemá to jednoduché.

Dál lze vyprávět pomocí postavičky Ježíše a obrázků nebo „vyprávěcích kamenů“. (Kameny si připravíte dopředu tak, že na pěkné oblázky nalepíte spíše symbolické obrázky, pomocí nichž pak vyprávíte příběhy, např. oslík, palmová ratolest, dům, strom, měšec, meč, pouta, vavřínový věnec, koruna, kříž apod.)

Při tom hledání se dostává až do velikého města Jeruzaléma. Ví, že ho někteří lidé nemají rádi a že ho chtějí zatknout. Se svými učedníky chce ještě společně u jednoho stolu oslavit svátky, jíst velikonočního beránka. Jenže jeden z těch učedníků, Jidáš, se rozhodne, že Ježíše vyzradí. A právě, když se Ježíš modlí v Getsemanské zahradě, tak přijdou vojáci a zatknou ho jako nějakého zločince. Pak ho začnou soudit, to se se zločinci dělá. Nejdřív si ho pozve židovská rada, pak zástupce římského císaře Pilát a taky místní král Herodes. Některým se Ježíš zdá docela nevinný, jiní by ho chtěli rovnou zabít. Nakonec musí rozhodnout Pilát. Ten se nechá překřičet davem, který křičí: „Ukřižuj ho, ukřižuj ho!“ A tak Ježíše vydá, aby ho ukřižovali.

Aktivita

S dětmi můžete vyrobit jednoduchá pouta z černého papíru (podobně jako vánoční řetěz, spojit do kruhu), aby dětem připomínala, že Ježíš byl na své cestě i zatčen a jako s vězněm se s ním jednalo.

Pomůcky: obrázky k příběhu (buď z obrázkové Bible, nebo např. z naší nabídky), obrázkové kameny, postavička Ježíše, černý papír, nůžky, lepidlo.

Pro mladší děti

Pomocí např. biblických postaviček, lego kostek, dřevěných kostek, různých figurek nebo obrázků si dopředu nachystejte pět scén. Pokud možno, rozmístěte jednotlivé scény vždy kus od sebe, aby tvořily zastavení na cestě:

1. Ježíš a učedníci v Getsemanské zahradě
2. příchod komanda do Getsemanské zahrady
3. zasedání židovské rady
4. Pilát na trůnu
5. Herodes na trůnu
6. křičící dav

Jednotlivé scény budete spolu s dětmi procházet. Postavu Ježíše můžete přemisťovat z jedné scény do druhé. Příběh lze zdramatizovat také i tím, že první dvě scény nainstalujete někde, kde je tma, a osvítíte jen malou lampičkou.

Stalo se vám někdy, že vás někdo křivě obvinil? Nebo že jste dostali neprávem trest za něco, co jste ve skutečnosti neudělali?

Někdy se to stává. A třeba taky to, že to obvinění nemůžete vyvrátit.

1. Ježíše čekaly v Jeruzalémě těžké chvíle, při kterých byl sám, a mnozí se mu vysmívali a ubližovali mu kvůli něčemu, co neudělal. Ježíš se ale nebránil, nekopal vztekle nohama, nenadával, ale pokorně šel cestou utrpení. Dnes si část jeho cesty projdeme spolu s ním.

   Ježíš se modlil k Pánu Bohu o samotě v zahradě plné olivovníků, které se říkalo Getsemanská. Byla už tma. Byl rád, že támhle opodál na něho čekají učedníci. Když k nim však přišel, uviděl, že usnuli. Říkal si: „Moc jsem si přál, aby tu byli se mnou, aby byli vzhůru. A oni si usnuli. Ani chvíli nemohli být se mnou, abych se necítil tak sám.“

Ježíš se modlil k Pánu Bohu o samotě v zahradě plné olivovníků, které se říkalo Getsemanská. Byla už tma. Byl rád, že támhle opodál na něho čekají učedníci. Když k nim však přišel, uviděl, že usnuli. Říkal si: „Moc jsem si přál, aby tu byli se mnou, aby byli vzhůru. A oni si usnuli. Ani chvíli nemohli být se mnou, abych se necítil tak sám.“

2. V tu chvíli vtrhli do zahrady nějací lidé. Vypadali dost nebezpečně. V rukou měli meče a hole. Koho tady hledají? A tak pozdě v noci! Tu se mezi ozbrojenci objevil Jidáš. Ten Jidáš, který patřil k Ježíšovým učedníkům tak jako Petr a Jan a Ondřej. Pamatujete si na něho? Kde vlastně celou tu dobu byl?

   Jidáš přišel rychle až k Ježíši a políbil ho na tvář. Jako by tím všem nahlas řekl: „Tak tohle je ten Ježíš, pro kterého jste si sem přišli.“

   V tu chvíli ozbrojená banda obklíčila Ježíše a hned ho vlekla pryč. Učedníci byli překvapení. Někteří z nich křičeli. Někteří dostali velký strach.

   Jeden vytáhl svůj meč a vykřikl: „Ježíši, já tě ochráním!“

   Ale Ježíš mu řekl: „Schovej ten meč!“ Nejspíš se nechtěl bránit silou.

   Těm, kteří si pro něho přišli, řekl: „Přišli jste na mě se zbraněmi jako na nějakého zločince. Mohli jste mě zatknout kdykoli během dne, když jsem byl v chrámě. Místo toho jednáte pokoutně ve skrytu tmy.“

   Pak Ježíše odvedli.

3. Druhý den se na dvoře jednoho domu v Jeruzalémě, kde bydlel hlavní kněz, sešla židovská rada, takový soud. Ta měla rozhodnout, co s Ježíšem bude. Měli celkem jasno. Ježíš je dost štval. Už dlouhou dobu. Dělal pořád něco jinak, než byli zvyklí. A ještě ke všemu se za ním táhlo čím dál víc těch, kteří mu naslouchali a věřili. Rada nepotřebovala dlouho rozhodovat ani hledat potřebné důkazy. Podle nich zasluhoval trest. Trest smrti. Jenže tehdy vládli v Palestině, kde Ježíš žil, Římané. A tahle židovská rada musela římského císaře poslouchat a sama nemohla vynést nejvyšší trest. Proto odvlekli Ježíše k Pilátovi, který císaře zastupoval.

4. Pilát odpočíval po snídani a sám pro sebe si říkal: „Proč jsem raději nezůstal v Cesarei? Nějaké židovské svátky mě vůbec nezajímají! Je tady hrozný hluk, bečí tu jehňata, která zabíjejí na tu svoji večeři, v ulicích spousta lidí a kdo ví kolik z nich má něco za lubem. A já abych dával pozor, aby se ve městě nic nestalo. A vůbec, ani chvíli odpočinout se tu

nedá, už zase někdo buší na vrata!“

Předvedli před něho Ježíše. Pilát se na Ježíše podíval a zeptal se: „Co je to za člověka?“ Začali ho obviňovat, že pobuřuje lid, nechce platit daně císaři a dokonce, že se prohlašuje za krále. Pilátovi ale připadalo, že Ježíš nevypadá jako zločinec a král už vůbec ne. Spíš jako otrhaný ubožák. Dokonce se mu Ježíš zdál nevinný. „Co vlastně chcete, vždyť tento člověk neudělal nic, za co by si zasluhoval trest?“

Členové rady, kteří Ježíše k Pilátovi doprovázeli, však na Piláta naléhali: „Je to buřič, přišel z Galileje až sem.“

„Z Galileje říkáte?“ Pilát se v duchu zaradoval. „Tak to počkat. Jestli je z Galileje, pak váš spor musí vyřešit král Herodes, ten má Galileu na starost.“

Pilát měl radost, že má o starost míň a že tu nepříjemnost za něho vyřeší někdo jiný.

5. A tak Ježíše vlekli ještě před krále Heroda. Herodes seděl na trůnu v královském paláci, tvářil se veledůležitě a neustále si uhlazoval svůj zlatem vyšívaný plášť. Den se jaksi vlekl a tanec břišních tanečnic byl k uzoufání nudný. Do oběda daleko. Takže, když mu oznámili, že k němu vedou vězně Ježíše, radostí na trůnu poskočil.

   „No sláva! Konečně nějaké pořádné pozdvižení. To je přece ten kouzelník, co vyšvihl už několik parádních zázraků!“

   Herodes se těšil na nějaké výborné představení. Místo toho ale před něho předvedli člověka, který vypadal otrhaně, tělo samý šrám, na otázky neodpovídal. Ještě ke všemu je to prý buřič, odmítá platit daně císaři a považuje se za krále. Za krále? Tahle troska? No to je vážně k smíchu.

   „Vezměte ho zpátky k Pilátovi!“

6. A zas Ježíše vlekli. Zpátky k Pilátovi. Pilátovi se to moc nelíbilo. Nechtělo se mu řešit nějaké náboženské spory a žabomyší války. Ježíš se mu zdál nevinný. Jenže lidé na nádvoří paláce, kteří se přišli podívat, volali: „Pryč s ním, ukřižuj ho!“

   Pilát byl překvapený, že lidé chtějí Ježíšovu smrt. Vždyť Ježíš neudělal nic, kvůli čemu by měl zemřít. Nebo snad něco přehlédl?

   Dav ale stále víc křičel: „Ukřižuj ho, ukřižuj ho!“

Piláta napadla spásná myšlenka. O Velikonocích přece vždycky propouštím jednoho zločince. Ve vězení sedí Barabáš. To je hrozný lotr, dokonce vrah. Tak dám lidem na výběr. Ježíše, nebo Barabáše. Určitě si vyberou Ježíše. A bude po problému.

A tak vyšel na balkónek a promluvil k lidu: „Dnes vám propustím jednoho zločince. Mám propustit Ježíše, nebo Barabáše?“

A oni volali: „Barabáše, Barabáše!“ A nedali se upokojit. Pilát byl překvapen nad silou davu.

Ještě naposled se pokusit zlomit situaci a řekl: „Nechám Ježíše na místě zbičovat a pak ho propustím.“

Ale dav začal křičet ještě silněji, že to muselo být slyšet v celém Jeruzalémě: „Ukřižuj ho, ukřižuj ho!“

Pilát to vzdal. A tak nechal propustit Barabáše a Ježíše vydal k popravě.

Pomůcky: biblické postavičky a figurky všeho druhu, obrázky.

Pro starší děti

Se staršími dětmi si příběh nejprve společně přečtěte z Bible. Následně děti můžete rozdělit na skupinky. Každá skupinka si vyrobí z papíru jednu velkou postavu (pouze obrys) alespoň z papíru formátu A3. Z následujícího seznamu dostane každá skupinka přidělenou jednu postavu z příběhu (postavou může být i celá skupina, např. jedna papírová postava bude znázorňovat komando, které přišlo zatknout Ježíše) a k ní nakopírovanou část textu, kde se postava vyskytuje. Do papírové postavy pak mohou děti zapisovat: charakteristiku postavy, jaké emoce v ní probíhaly, jakou roli má v příběhu, zda jednala proti Ježíši nebo pro Ježíše, co ji k tomu mohlo vést, co se nám na postavě líbí a co nelíbí, apod. Lze i malovat, například atributy postavy (Pilát — vavřínový věnec, Herodes — koruna, učedník — meč atd.)

Postavy k rozdělení: přepadové komando, Jidáš, odvážný učedník, židovská rada, Pilát, Herodes, stráž, skandující lid.

Výstupy: práci skupinek si nezapomeňte vzájemně představit (třeba jen tím, že autoři řeknou, co se jim na postavě líbí a co nelíbí).

Pomůcky: Bible, velké papíry (např. balicí papír), nůžky, tužky, fixy, pastelky.

Přesah

Odsoudit člověka není tak těžké. Druzí se nám soudí vlastně docela dobře a taky rychle. Pro svoji jinakost, odlišnost, vybočování z toho, co považujeme za normu. Jak často se v našich soudech rozhodujeme jen podle toho, co jsme odkudsi slyšeli, co nám někdo „nakukal“? Jak často podle toho, co o daném člověku opravdu víme? Dokážeme vidět jen následky, nebo taky přihlédnout k příčinám? Měli bychom sami pro sebe vůbec nějakou naději, kdyby Bůh jednal jako my?

Přispíváme i my dnes nějak k Ježíšovu odsouzení jako ten dav? Třeba tím, že ho neposloucháme, že nežijeme podle jeho učení, že jsme na sebe zlí?

Liturgie

Písně

Svítá: 68 — *Hle, jak trpěl*; 366 — *Vedou tě v poutech*; 348 — *Ty víš*; 267 — *Proč jen mlčíš, Pane* ; 269 — *Proč pro Krista neměli místa*

Biblické texty k zapamatování

Mnoho zla doléhá na spravedlivého, Hospodin ho však ze všeho vysvobodí. (Ž 34,20)

Odsoudili jste a zahubili jste spravedlivého; a on se proti vám nestaví. (Jk 5,6)

Modlitba

Bože, prosíme, dávej nám moudrost, když se rozhodujeme, co je dobře a co špatně. Prosíme, dávej nám odvahu pomoci, když někoho nespravedlivě obviňují, když se někomu posmívají. Amen.

Cílová skupina
Školní
Předškolní
Katechetické cykly
Církevní rok
Téma
Velikonoce
Biblický odkaz (kat)
Lukáš 22,47–54
Lukáš 22,63–71
Lukáš 23,1–25